

แนะนำหนังสือ เรื่อง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

โดย พระครูสังวรสุตกิจ*

สุริย์ มีผลกิจ, ผู้แต่ง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหนังสือที่แต่งขึ้นโดยสุริย์ มีผลกิจ อุบาสิกาผู้มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ยึดแนวทางแห่งการปฏิบัติตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาเรียนรู้พระไตรปิฎกอย่างถ่องแท้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เมื่อได้พิสูจน์ผลแห่งธรรมนั้นแล้ว ก็ตกผลึกผลิตผลงานในพระพุทธศาสนาหลายเรื่อง ได้แก่ พระคัมภีร์อุปปาตะสันติ พระไตรรัตน์ขจัดภัย พระพุทธกิจ ๔๕ พรรษา ตามรอยพระธรรมของพระบรมศาสดาภาพเล่าพุทธประวัติ วันสำคัญในพระพุทธศาสนา คุณธรรม จริยธรรม สามัคคีธรรม พระเวสสันดรชาดก พระคัมภีร์มหาชาติมหาเวสสันดรชาดก ลังสารวัฏ พระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ในภัทรกัป ซึ่งผลงานดังกล่าวนี้ เป็นที่ประจักษ์ว่า

สุริย์ มีผลกิจ เป็นนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาสำคัญท่านหนึ่งในยุคปัจจุบัน เพราะได้ศึกษาพระธรรมจากคัมภีร์ต้นฉบับ คือพระไตรปิฎก และได้รวบรวมเรียบเรียงให้อ่านง่ายเข้าใจถูกต้อง ซึ่งแหล่งอ้างอิงส่วนใหญ่จะเป็นการอ้างอิงในชั้นปฐมภูมิ ทั้งนี้ สุริย์ มีผลกิจ ได้เคยปรารภกับผู้เขียนเองว่าหนังสือเรื่อง “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” จะเป็นผลงานชิ้นสุดท้ายหลังจากนั้นก็จะได้เสียชีวิตในวันวิสาขบูชา วันอังคารที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ นับได้ว่าผู้เขียนหนังสือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล่มนี้เป็นผู้มีความศรัทธาพระพุทธศาสนาอย่างยิ่งยวด น่าสมควรแก่การอนุโมทนา

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ เป็นเรื่องรวมเกี่ยวกับการกำเนิดของมหาบุรุษผู้เลิศในโลก ตั้งแต่ก่อน ขณะ และหลัง แห่งการกำเนิดนั้น หรือจะเรียกว่าก่อนพุทธกาล สมัยพุทธกาล และหลังพุทธกาล โดยเนื้อหาได้แบ่งไว้ดังนี้ คำปรารภ ปณามคาถาพุทธรัตนะ ปณามคาถาธรรมรัตนะ ปณามคาถาสังฆรัตนะ พระพุทธคุณ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรม ๘ ประการของบุคคลผู้ปรารถนาความเป็นพระพุทธเจ้า

* อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ และรักษาการรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ก่อนเป็นพระพุทธรูป ประสูติ ตรัสรู้ ปรุ้มเทศนา ปรีณิพพาน อนาคตวงศ์ ซึ่งในแต่ละบทนั้นจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยในแต่ละเรื่องนั้น จะมีสารบัญญรายละเอียดของแต่ละบทชั้นไว้ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงรายละเอียดไปด้วย ทั้งนี้ การศึกษาค้นคว้าหนังสือเล่มนี้นั้น ได้อ้างอิงจากหนังสือพระไตรปิฎก และคัมภีร์ต่าง ๆ เช่น อัญญุสาลีนิ อนาคตวงศ์ สัมภารวิปาก ปรุ้มสมโพธิคาถา พจนานุกรมเฉพาะภาษาบาลี เล่ม ๒ มุนีนาถที่ปนี พจนานุกรมฉบับพุทธศาสตร์ อมตรสธารา อรรถกถา อนาคตวงศ์ วรรณกรรมสมัยอยุธยาเล่ม ๑ ชินมทานิทาน พระพุทธประวัติ พระพุทธกิจ ๔๕ พรรษา เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าแหล่งได้มาของข้อมูลนั้น ผู้เขียนได้รวบรวมองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาที่มีอยู่ให้เป็นระบบ เพื่อที่จะให้ชาวพุทธผู้สนใจใคร่รู้ได้เรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน อนึ่ง หนังสือดังกล่าวได้เขียนขึ้นโดยผู้เขียนมีความตั้งใจที่จะทำให้มีสีสันในการอ่าน โดยมีภาพประกอบวาดโดย อรรถนิตติ ลาภากรณ์ วาดภาพประกอบหนังสือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรียบเรียงโดย สุริย์ มีผลกิจ จำนวน 38 ภาพ โดยใช้เทคนิค : ปากกา Marker บนกระดาษแบ่งเป็นชุด ๆ ดังนี้

ภาพชุดพระโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมี

1. ภาพพระสัมมาสัมพุทธเจ้า(ภาพปก)
2. ภาพมาณพหนุ่มพามรดกาวายน้ำข้ามมหาสมุทร
3. ภาพพระเจ้าสัตตตูปะ
4. ภาพพระพรหมดาบส
5. ภาพมาณพหนุ่มช่างทอง
6. ภาพพระนางสุมิตตาราชกุมารี
7. ภาพพระเจ้าอรดีเทพโพธิสัตว์
8. ภาพพระเจ้าสาครโพธิสัตว์
9. ภาพสุเมธดาบสโพธิสัตว์
10. ภาพสุเมธดาบสได้รับพระพุทธพยากรณ์

ตัวอย่างภาพประกอบภาพชุดพระโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมี

ภาพชุดทศชาติ

11. ภาพพระเตมียชาดก
12. ภาพมหาชนกชาดก
13. ภาพสุวรรณสามชาดก
14. ภาพเนมิราชชาดก
15. ภาพมโหสถชาดก
16. ภาพภริหัตตชาดก
17. ภาพจันทกุมารชาดก
18. ภาพมหานรทกัสสปชาดก
19. ภาพวิรุทธชาดก

ตัวอย่างภาพประกอบภาพชุดทศชาติ

ภาพชุดมหาชาติ

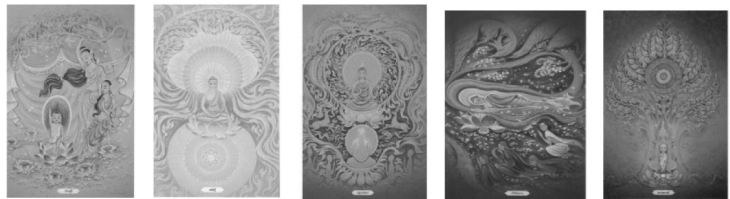
- 20. ภาพกัณฑ์ทศพร
- 21. ภาพกัณฑ์หิมพานต์
- 22. ภาพกัณฑ์ทานกัณฑ์
- 23. ภาพกัณฑ์วนปเวสร์
- 24. ภาพกัณฑ์ชูชก
- 25. ภาพกัณฑ์จุลพน
- 26. ภาพกัณฑ์มหาพน
- 27. ภาพกัณฑ์กุมาร
- 28. ภาพกัณฑ์มัทรี
- 29. ภาพกัณฑ์สักกบรรพ
- 30. ภาพกัณฑ์มหาธา
- 31. ภาพกัณฑ์ฉกษัตริย์
- 32. ภาพกัณฑ์นครกัณฑ์

ตัวอย่างภาพประกอบภาพชุดมหาชาติ

ภาพชุดพระพุทธประวัติ

- 33. ภาพประสูติ
- 34. ภาพตรัสรู้
- 35. ภาพปฐมเทศนา
- 36. ภาพปริพพาน
- 37. ภาพอนาคตวงศ์
- 38. ภาพดอกบัว

ตัวอย่างภาพประกอบภาพพุทธประวัติ

ซึ่งภาพประกอบดังกล่าวนี้จะชวนผู้อ่านได้เกิดจินตนาการให้สอดคล้องกับเนื้อหา

ก่อนจะเป็นพระพุทธเจ้า ในกาลที่โลกว่างจากศาสนา คือกาลนั้นไม่มีพระพุทธเจ้าพระองค์ใดอุบัติเป็นเวลานานถึง ๑ อสงไขยกาล ครั้งนั้นบรรดาเทพพรหมในชั้นสุทธาวาสปรารถนาว่า มนุษย์และเทวดาทั้งหลายที่ได้บรรลุเป็นพระโสดาบัน พระสกทาคามี มาแต่ครั้งศาสนาของพระพุทธเจ้าพระองค์ก่อน ๆ ต่างก็พากันบำเพ็ญกรรมฐาน จนได้บรรลุเป็นพระอนาคามีบุคคล ได้มาอุบัติในพรหมโลกชั้นสุทธาวาส คือ อวิหาพรหมโลก อตปปาพรหมโลก สุทัสสาพรหมโลก ตามแต่บารมีที่แต่ละคนสั่งสมบำเพ็ญเพียรมา จากนั้นย่อมนมาเพียรเจริญกรรมฐานในพรหมโลกนี้ต่อไป จนได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ แล้วดับขันธปรินิพพาน ณ พรหมโลกนี้เอง ฯลฯ จากการปรารถนาถึงก่อนกาลเสด็จอุบัติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ในบทนี้ได้กล่าวถึงรายละเอียดมีเนื้อหาตามสารบัญได้แก่ พระโพธิสัตว์ครั้งเสวยพระชาติ เป็นมาณพหนุ่มพามารดาว่ายน้ำข้ามมหาสมุทร เป็นพระเจ้าสัตตตปาปะ เป็นพระพรหมดาบส เป็นมาณพหนุ่มช่างทอง เป็นพระนางสุมิตตาราชกุมารี พระเจ้าอรตีเทพโพธิสัตว์ พระเจ้าสาครโพธิสัตว์ สุเมธดาบสโพธิสัตว์

พุทธการกรรม ธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า โดยมีการลำดับการสร้างบารมี ๑๐ ประการ ได้แก่ ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี และ อุเบกขาบารมี การสร้างบารมีธรรมของพระโพธิสัตว์ เป็นเสมือนการวางนโยบายในการดำเนินตามวิถีของพระพุทธเจ้า และได้กล่าวถึงพระโพธิสัตว์ที่ได้รับการพยากรณ์จากพระพุทธเจ้า

ประสูติพระบรมโพธิสัตว์เริ่มแต่ได้ตั้งมโนปณิธาน ๗ อสงไขย มหากัป ครั้งที่เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าอติเทพ ทั้งตั้งวิปณิธาน ๔ อสงไขย เป็นต้น ในบพนี้ได้กล่าวถึงการที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้สร้างบารมีธรรมจนกว่าจะได้มาเป็นพระพุทธเจ้า มีเนื้อหารายละเอียดตามสารบัญชัดังต่อไปนี้ เทวดาทูลเชิญพระโพธิสัตว์ให้ลงมาปฏิสนธิในมนุษยโลก พระโพธิสัตว์ทรงพิจารณาปัญจมหาวិโลกนะ พระโพธิสัตว์ทรงรับคำเชิญของเทวดา พระนางสิริมหามายาเทวีทรงพระสุบิน พระโพธิสัตว์ประสูติ สหชาติทั้ง ๗¹ กาฬเทวิลดาบสเฝ้าพระโพธิสัตว์ พรหมณ์บัณฑิตพยากรณ์พระลักษณะ บุญนิมิต ๔ แห่ง การเสด็จออกบรรพชา พระราชพิธีวัปปมงคล พระโพธิสัตว์ทรงแสดงศิลปะแก่เหล่าเจ้าศากยะ ทรงสถาปนาพระโพธิสัตว์ไว้ในราชสมบัติและทรงอภิเษกอัครมเหล่า บุญนิมิต ๔ ปราภฏ พระราหุลประสูติ พระโพธิสัตว์ทรงเปื้อน่ายในกามทั้งหลาย เสด็จออกมหากิเษกรรมณ์ วสวัตติมาร พระโพธิสัตว์ทรงบรรพชา เสด็จจรุงราชคฤห์ ทรงกระทำพุทธกิริยา นางสุชาดาถวายข้าวมธุปายาส ทรงลอยถาดอธิษฐาน พรหมณ์โสถตยิยะถวายหญ้ากุสะ มหาสุบินนิมิต ๕ ประการก่อนตรัสรู้ ทรงผจญกับพญามาร ชัยชนะของพระโพธิสัตว์

ตรัสรู้พระโพธิสัตว์ทรงได้ชัยชนะพญามารแล้ว ทรงกลับมาประทับนั่งอยู่บนบัลลังก์ที่ต้นอัสสัตตพุกฤษด้วยพระทัยอันมั่นคง เด็ดเดี่ยวในสัตยาธิษฐาน เพื่อบรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ จิตเป็นสมาธิ ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว ไบมหโพธิพุกฤษตกลงบนจิวร ประหนึ่งกลีบแก้วประพาฬชูชอยู่ ในบพนี้ได้กล่าวถึงการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีเนื้อหารายละเอียดดังนี้ ราตรีเพ็ญวิสาขมาส ปฏิจจสมุปบาทอนุโลม ปฏิจจสมุปบาทปฏิโลม สัตตมहाสถาน สถานที่ประทับ ๗ แห่ง หลังจากตรัสรู้ โพธิบัลลังก์ อนิมิสเจดีย์รัตนจงกรมเจดีย์รัตนฆรเจดีย์ต้นอชปาลนิโครตต้นมุจลินท์ต้นราชายตนะอุบาสกคู่แรกในพระพุทธศาสนา ทรงมีความชวนชวายน้อยในการแสดงธรรม ท้าวมหาพรหมทูลอาราธนาให้แสดงธรรม ทรงพิจารณาโลกเปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่าพญามารทูลขอให้ปรีนิพพาน ทรงพิจารณาหาบุคคลที่จะแสดงธรรมโปรด ปัญจวัคคีย์

ปฐมเทศนาเป็นพระธรรมเทศนาถันท์แรกที่พระพุทธองค์ทางแสดงแก่ปัญจวัคคีย์เป็นครั้งแรก ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน กรุงพาราณสี พระพุทธองค์ทรงประกาศ อริยสัจธรรม อันเป็นแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาที่พระองค์ทรงตรัสรู้ด้วยพระปัญญาอันยิ่งใหญ่ ที่ได้ทรงพากเพียรอบรม พุทธการกรรมมาเป็นเวลายาวนานถึง ๔ อสงไขยกับอีกแสนกัปซึ่งเป็นเวลาที่ยาวนานมาก ทั้งนี้เนื้อหาในบพปฐมเทศนามีรายละเอียดดังนี้ ชัมมจักกัปปวัตตนสูตรปัญจวัคคีย์ทูลขอบรรพชาอุปสมบททรงแสดงอนัตตลักขณสูตรแก่ปัญจวัคคีย์ตรัสถามความเห็นของพระปัญจวัคคีย์ตรัสให้พระปัญจวัคคีย์พิจารณาธรรมตามความ

¹ พระเทวีมารดาพระราหุล ๑ พระอานนท์ ๑ นายฉันทะ กาฬเทวีอำมาตย์ ๑ พญาม้ากัณฐกะ ๑ ต้นมหาโพธิพุกฤษ ๑ ชุมทรัพย์ทั้งสิ้น ๑

เป็นจริงยสกุณบุตร, บิดายสกุณบุตร, ยสกุณบุตรบรรลุประอรหัตตมารดาและอดีตภรรยาของยสกุณบุตรได้
 ธรรมจักขุสหาย ๔ คนของยสกุณบุตร บรรพชาอุปสมบทสหาย ๕๐ คนของยสกุณบุตรบรรพชาอุปสมบท
 พระบรมศาสดาส่งสาวกไปประกาศพระศาสนาโปรดสหายภิกษุทวีคดียิปโรตชฎิล ๓ พี่น้อง ชฎิล ๓ พี่น้อง
 บรรพชาอุปสมบทมนพระพุทธานุศาสน์ ทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตรเสด็จกรุงราชคฤห์อุทยานเวฬุวัน
 พระอารามแห่งแรกในพระพุทธานุศาสน์สองสหายอุปติสสะและโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมสอง
 สหายอามลาจารย์ทรงพยากรณ์คู่อัครสาวกพระโมคคัลลานะบรรลุประอรหัตต พระสารีบุตรบรรลุประ
 อรหัตต จาตุรงคสันนิบาตเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์โปรดพระพุทธานุบิดา โปรดพระนางยโสธราพิมพาเจ้าชายนั้นทะ
 ทรงผนวชราหุลบรรพชาศากยราช ๖ พระองค์ทรงผนวชทัพพมัลลบุตรบรรลุประอรหัตต อนาถบิณฑิก
 เศรษฐีเสด็จกรุงเวสาลีอนาถบิณฑิกเศรษฐีถวายพระเชตะวันวิหารราชคฤห์เศรษฐีถวายเสนาสนะทรงบัญญัติ
 กาลเข้าพรรษา การแสดงธรรม และข้อบัญญัติอื่น ๆ ทรงโอวาทสามเณรราหุลพระพุทธานุบิดานิพพาน
 ข้อพิพาทระหว่างศากยวงศ์ และโกณฑัญญะพระนางมหาชาบดีโคตรมีถวายผ้าจีวรสาฎกสังฆทาน
 ๗ ประการพระนางยโสธราพิมพาทรงผนวชพระนางชนบทกัลยาณีทรงผนวชพระปิณฑิลภรรยาทวาชเถระ
 แสดงฤทธิ์ทรงแสดงยมกปฏิหารย์ลักษณะของยมกปฏิหารย์โปรดพระพุทธานุมารดา และ เสด็จจำพรรษา
 ในภพดาวดึงส์เสด็จจำพรรษา ณ บันฑุกัมพลศิลาอาสน์ ดาวดึงส์พิภพอาณิสสของทาน ระหว่างอินท
 เทพบุตร และ อังกุลเทพบุตรเสด็จลงจากดาวดึงส์เทวโลก ณ ประตูลังกาสนครทรงปรารภเรื่องราง
 เทพธิดาในดาวดึงส์พิภพพระนันทกะแสดงโอวาทแก่ภิกษุณีทรงแสดงบุคคล ๔ ประเภทแก่พระเจ้า
 ปเสนทิโกศลเรื่องรางจิตฺตจามาณวิกาพระอนุรุทธะบรรลุประอรหัตต, สิริมณฑพราหมณ์พระเจ้าอุเทนแห่ง
 กรุงโกลัมพี, พระเจ้าจันทรปัชโชติลงโทษพระจันทรสงฆ์โกลัมพีแตกความสามัคคี, ทรงสรรเสริญการอยู่
 แต่ผู้เดียวหลักในการใช้จ่ายโภคทรัพย์กสิการทวาชพราหมณ์, เจริญชมรมพระอัญญาโกณฑัญญะ
 ปรินิพพานสามเณรราหุลอุปสมบท และบรรลุประอรหัตตผลภิกษุภิกษุภิกษุภิกษุ ๓๐ รูปบรรลุประอรหัตต
 ทรงบัญญัติพิธีกรานกฐิน ดิรัจฉานกถาบุคคลผู้มีราตรีหนึ่งเจริญเจ้าศากยกบิลพัสดุ์ถวายสังฆาการ
 หลังใหม่สี่ปฐิสธรรม ๗ ประการพระเจ้าสุปปพุทธะ พระราชบิดาของพระนางยโสธราพิมพาเจ้าสภานิ
 ศากยะบรรลุประโสดาบัน, เจ้าหญิงโรหิตีบรรลุประโสดาบันบุคคลที่ชื่อว่าอุบาสกโปรดอาฬวกยักษ์
 กุมาริกาธิดาช่างหูกहतถกกรมพระมหากัสสะปะอาพาธกัณฐกเทพบุตร, นางสิริมาเทพกัญญา
 พระอานนท์พุทธอุปัฏฐากพระราหุลพุทธชินโรสพระเจ้าพิมพิสารแห่งแคว้นมคธ, อภัยราชกุมาร, พระเจ้า
 อชาตศัตรูพระเวทิตแสดงฤทธิ์, พระเวทิตทูลขอปกครองสงฆ์พระเวทิตกัลลิตีลาทำร้ายพระพุทธานุองค์,
 กระทำสังฆเภท, ฤทธธนีสุบพระราชูปเสนทิโกศลพระองคฺลิมาลคู่อัครสาวก พระสารีบุตรนิพพาน,
 คู่อัครสาวก พระโมคคัลลานะนิพพานคู่อัครสาวิกา พระเขมาเถรี, คู่อัครสาวิกา พระอุบลวรรณาเถรีคู
 อัครอุบาสก จิตตคฤหบดี, คู่อัครอุบาสก หัตถกอาฬวกะคู่อัครอุบาสิกา นางนันทมารดา, คู่อัครอุบาสิก
 นางอุตตราอนาถบิณฑิกเศรษฐี อุบาสกผู้มีเลิศในการถวายทานนางวิสาขาอุบาสิกผู้มีเลิศในการถวายทาน
 วัสสการพราหมณ์อธิธานิยธรรม ๗ ประการของชาววิชชี และของภิกษุการเสด็จจาริกครั้งสุดท้าย
 อัมพลัญญิกเสด็จกรุงเวสาลีนางอัมพปาลีถวายอารามสถานที่ประทับจำพรรษาของพระพุทธานุองค์พระพุทธานุ
 ๔๕ พรรษา

จากเนื้อหาที่ปรากฏในบทนี้ ผู้อ่านได้ทราบถึงพระสาวกองค์สำคัญ ๆ ของพระพุทธเจ้า หมายถึง พุทธบริษัททั้ง ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสิกา อุบาสิกา เป็นสาวกองค์สำคัญ ๆ ของพระพุทธเจ้า

ปรีณิพพาน พระราชนิพนธ์โดยพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ เสด็จดำเนินถึงกรุงเวสาลี ณ หมู่บ้านเวฬุคาม พระพุทธองค์ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า “พวกเธอจงไปจำพรรษายังเสนาสนะที่มีเพื่อนพรหมจรรย์ โดยรอบกรุงเวสาลีเถิด ส่วนเราตถาคตจะเข้าจำพรรษาในหมู่บ้าน เวฬุคามนี้” นั่นเป็นพระดำรัสที่ได้ตรัสกับภิกษุทั้งหลายก่อนที่จะเสด็จหาสถานที่ปรีณิพพาน ทั้งนี้ในเนื้อหาบทนี้กล่าวถึงรายละเอียดตามสารบัญญัตติพุทธปรีณิพพาน ดังนี้ พรรษาที่ ๔๕ เส้นทางสู่ปรีณิพพานพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระประชวรพระพุทธองค์ตรัสให้พระอานนท์พิจารณาสติปัญญา ๔ อานาภาของอิทธิบาท ๔ พญามารทูลขอให้ปรีณิพพานพระพุทธองค์ทรงปลงอายุสังขาร ณ ปาวาลเจดีย์เหตุแห่งแผ่นดินไหว ๘ ประการโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการทอดพระเนตรกรุงเวสาลีครั้งสุดท้ายทรงแสดงมหาปเทศ ๔ นายจุนทกัมมารบุตรถวายสูกรมัททวะโลหิตปักขันทิกาพาธปุกกุสมัลลบุตรผิวกายพระตถาคตมองใฝ่ยิ่งใน ๒ กาลกุกุชานที, บิณฑบาตสองคราวมีผลเสมอกันบรมมอญภูฐานไสยาพระอุพาถนและสังเวชนียสถาน ๔ วิธีปฏิบัติต่อพระพุทธสรีระดูปารหุคค ๔ ประทานโอวาทแก่พระอานนท์ตรัสสรรเสริญพระอานนท์ตรัสเรื่องเมืองกุสินาราแจ้งข่าวแก่มัลลกษัตริย์สุภัททปริพาชกสุภัททปริพาชกบรรลุประอรหันต์ปัจฉิมโอวาททรงพรหมทัณฑ์การแสวงหาสิ่งประเสริฐ คือ แก่นแท้ของพรหมจรรย์ปัจฉิมวาจาพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าปรีณิพพานสังเวชนียสถานเจ้ามัลลกษัตริย์กรุงกุสินาราเตรียมงานพิธีถวายพระเพลิงพระมหากัสสปเถระสุภัททวฑฒนบรรพชิตถวายพระเพลิงมัลลกษัตริย์ต่างเมืองรับทราบข่าวการปรีณิพพานการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุลักษณะพระบรมสารีริกธาตุปรีณิพพาน ๓ พระพุทธบริษัทคำพรรณนานอบน้อมบูชาพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าแนวทางการตั้งความปรารถนา

อนาคตวงศ์ เป็นคัมภีร์ที่กล่าวถึงเรื่องราวของพระโศภิตีที่ทำงานทรงบำเพ็ญ พุทธการกรกรรมมาบริบูรณ์ พร้อมทั้งจักได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ๑๐ พระองค์ซึ่งเป็นผลงานของ พระกัสสปเถระชาวอินเดียใต้ รจนาวไว้ในระหว่าง พ.ศ. ๑๗๐๓ - ๑๗๗๓ เป็นวรรณคดีภาษาบาลีโดยในบทนี้มีรายละเอียดตามสารบัญได้แก่ คำชี้แจงเรื่องอนาคตวงศ์กาลสิ้นพระศาสนาเวลาที่พระศาสนาเจริญพระศรีอริยมุตโตตรัยสัมมาสัมพุทธเจ้าพระรามสัมมาสัมพุทธเจ้าพระธรรมราชาสัมมาสัมพุทธเจ้าพระธรรมสามีสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนารทสัมมาสัมพุทธเจ้าพระรังสีมุนีสัมมาสัมพุทธเจ้าพระเทวเทพสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนรสีห์สัมมาสัมพุทธเจ้าพระติสสสัมมาสัมพุทธเจ้าพระสมังคสัมมาสัมพุทธเจ้าพระชนมายุและต้นไม้ตรัสรู้ซึ่งในอนาคตวงศ์นั้น กล่าวถึงการเสด็จอุบัติของพระพุทธเจ้าพระองค์ต่อไป

หนังสือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหนังสือที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ สามารถกล่าวได้ว่าเป็นหนังสือที่ชาวพุทธต้องอ่านเพราะจะทำให้รู้และเข้าใจพระพุทธศาสนามากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า **“รู้เรา รู้เขา”** จึงจะเหมาะสมในฐานะที่เป็น **“พุทธศาสนิกชนที่ดี”** ของพระพุทธศาสนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สุริย์ มีผลกิจ. (2556). **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า**. กรุงเทพฯ : คอมฟอร์ม.